

האולטימטום. חושבים שצריכים יותר מ-48 שעות כדי ללחוץ על הישראלים.
המצרי השתדל לשמור על קור-רוחו. הוא ידע שלמעשה נסלה ההכרעה — לטובת מצרים. ארצות-הברית מבקשת רק שהות כרי להפעיל את לחצה על תל-אביב. אבל לרוי סים אמר: "ממשלתי הבהירה לי, שלא תוכל לשבת לאורך זמן בחיבוקידיים. המצב הפנימי עלול להידרדר. הכוחות המזוינים דרוכים לפעולה."

שלושת הרוסים השיבו במנוד ראש. כן, הם מבינים. הם גם מבינים שלקאהיר אין ברירה, והיא תצטרך לחכות עד שהם יגיעו לידי סיכום. אפשר להמתין עוד קצת לאמריקאים. אבל בינתיים צריכים להרגיע קצת את המצרים. שלא יגזימו עם קריאותיהם-המלחמה שלהם. שיכינו את דעת-הקהל שלהם להסדר, להיתורים...

"גוספודין אמבאסדור", פתח ברונייב, "יש להבהיר לממשלת הקהילייה הערבית המאוחדת ולעמה, כי לא נבקל שוקלת ממשלת ברית-המועצות עימות הרה-אסון לאנור שות כולה. אנו עושים זאת מתוך כיבוד וזכויות האומות — כל האומות — לחיות בשלום ובחופש משעבוד אימפריאליסטי."

"כמו ממשלת הקהילייה הערבית המאוחדת וכל העמים שוחריה-שלום, סבורה ממדת שות ברית-המועצות, כי יש מחיר סביר אשר מותר לשלמו למען השלום והרוקיום בשלום. ברור להלוטין, שגם אם תהיה תשובתה של ממשלת ארצות-הברית חיובית, יהיה צורך במתן ערובות מספיקות, ובצדדים משיים כתמורה."

השגריר נד בראשו. כן, כן, ברור. זה לא נצחון מצרי בלי-תנאי. יצטרכו לתת לישראלים כמה דברים. מעבר בסואץ. פירוז סיני.

"גוספודין אמבאסדור", הוהיר שר החוץ גרומקו, בקולו החמוץ, "אין שום דבר בטוח. ייתכן שתואצלו ללחום. ייתכן שההסדר ייכפה רק בצורת הפסקת-אש חדשה, או שביתת-נשק חדשה."
"אעביר זאת לממשלתי", השיב המצרי.

האם זה

אסון?

התחלת הדיון של ממשלת-ישראל על חלשיו הויגים. "אנחנו בנינו, כמו ידענו, מילצת ששמה הסדר כפוי", פתח אחד מהם. "בגלל מחוללה-השדים וההתחרות על תואר הקיצוניות, דחפנו את דעת-הקהל להאמין, כי כל פיתרון שאינו משאיר בידינו את כל השטחים המוחזקים, וגם מאיץ לקץ את מדינות ערב לחתום על חוזה

הקדמלין

הצמרת הטוביטית — קוטיגין, פודגורני וברז'נייב — שסיכמה את ההסכם עם ושינג'טון, לפיו ילחצו הרוסים על מצרים.

שולם — פירושו תבוסה וסכנה לקיומנו. ולא הוא. במקום לצאת מנקודת-ראות של הארץ המובטחת בתנ"ך, נצא מנקודת-הראות של ה-5 ביוני, או לא חשבנו על כיבושים. היינו חרדים לצעם קיומה של המדינה.

התקדים של 1957

כפי שמדגדג עיניהם של חברי ממשלת-ישראל בעיקבות הלחץ המשותף של אל: צה"ל מפנה את שארם אל-שייך, כפי ששמדגדג עיניהם של חברי ממשלת-ישראל בעיקבות הלחץ המשותף של אל: צה"ל מפנה את שארם אל-שייך,

רצינו רק שיניחו לנו לחיות בשלום, בתוך גבולותינו.

"כיום מציעים לנו יתרונות אשר לא חלמנו עליהם ב-4 ביוני. מה אנחנו צריכים בסואץ? גם פירוז סיני אפשר להשיג. רי-פירוז הגדה. ירושלים תישאר שלנו — עם מעמד מיוחד לחוסין ולנוצרים. לטרון תישאר שלנו. והערבים יכירו על ביטול הלוחמה. זה אסון? אני שואל אתכם — האם לזה נקרא אסון? האם זה לא עדיף על עוד מלחמה, ועוד מוקש, ועוד הפצצה? או

הבית הלבן

פאט וריצ'ארד ניקסון, דייריו החודשים של הבית הלבן, שגם בישרו מדיניות חדשה כלפי ישראל והמזרח-התיכון.

מה יש אם לא נשב ליד שולחן אחד ונחתום על חוזה שלום רשמי?

הנציים שחקו. חיכו שעוד אחד מראשי הויגים יאמר את שלו: "בואו נבחן את ההצעה צעד-צעד. הם דורשים קודם כל נסיגה של 15 קילומטרים לאורך התעלה. או נסיגה של 15 קילומטרים — ונראה אם הם משלמים את המחיר. נחכה שיפנו את התעלה, לה, ונראה אם יתנו להעביר אוניות שלנו. הייתי אפילו שולח משחתת של חיל-הים, מחיפה לאילת. אם זה יעבור — האם זה רע? האם זה לא יהיה הסימן הטוב ביותר שמשוה יסודי השתנה באורנו? האם זאת לא תהיה ערובה מספקת שיתר ההתחייבויות, המוצעות בהסדר — יקויימו אף הן? ב-57 בן-גוריון נתן הוראה לסגת ובלוי שום ערבויות. הפעם מציעים לנו הסדר ממשי — צעד ראשון לקראת שלום!"

שר שלישי, שכולם הכירו בו כבעל-ידע בעניינים ערביים, היררה בקול רם: "חבל שלא ידענו לנצל את השנתיים האלה בשביל להגיע להסכם ישיר עם הפלסטינאים. מצבנו היה שונה לגמרי היום... אולי עוד ניתן לעשות משהו בכיוון זה, לשכנע את האמריקאים שימתינו להבהרת העמדה של חוסין להצעה כזו?"

אבל הוא עצמו ידע שזה מאוחר מדי.

זמן התימוגים חלף. הגיעה שעת ההכרעה: לקבל את ההסדר הכפוי, כדרישת מוסקבה וואשינגטון — או ללחום.

הפסקת

החגיגות

האור דלק עד שעה מאוחרת בלישכתו הפרטית של הנשיא. מדי פעם הגיש לו מזכירו ספל קפה נוסף, והוא היה רק מרים את ראשו מהתיקים שלפניו כדי לומר לו תודה. בשתיים לפנות בוקר נכנסה אשתו. ניכסון הניח את המיטמכים שלפניו, שיפשוף את עיניו העייפות, חיך לעברה. "פאט", אמר לה, "אני חושב שיש האלה יהיו הסוף שלי. אני לא חושב שיש אחד מהם שעוד לא צילצל אלי או בא לדבר איתי. מה הם רוצים — שהמדינה הזאת שלהם תסכך את העולם כולו בשביל חתימת מידבר?"

על פניה של פאט ניכסון הצטיירה הבנה עמוקה לבעלה. המיסכן הזה. כל דאגות העולם על כתפיו.

"היה אצלי סנטור יעבן", המשיך ניכסון. "הזכיר לי שהוא חבר המפלגה הרפובליקאית עוד לפני. הזכיר לי שהיהודים תרמו יותר כסף לקרן-הבחירות שלי מכל קבוצה אחרת. הזכיר לי שאני זקוק לקולות שלהם. אמר שאם רק אוכח את עצמי, ולא אפקיר את ישראל — הקאנדידט הבאה שלי מובטחת. כל היהודים יצביעו בשבילי. אחרי — אהיה בן-כלבה חסר-מצפון, שמפיץ קר את ידידתנו היחידה במזרח התיכון, מיבצר הדמוקראטיה וכו'."

"כאלה הם היהודים", השיבה פאט. "אמריקאים יותר ממך וממני — עד שנוגים עים בישראל."

הנשיא נראה תוהה באמת: "בכל הרציונות שאינני מבין את הישראלים. צועקים שאנחנו מספקים אותם, בשעה שאנחנו מוכנים ללכת למלחמה בשביל לשמור על הגבולות שלהם. אבל זה לא מספיק להם. רוצים שנלך למלחמה בשביל לשמור על הכיבושים שלהם. זה קצת יותר מדי!"

"זה הכל בגלל המשע דין הוה", התערי בה פאט.

ניכסון צחק בקול רם. "כשהיה כאן דווקא התרשמתי ממנו... אבל הוא רק דחי צרה. זה כל הפוליטיקאים האחרים שלהם. רוצים לבלוע את העולם הערבי כולו. שמים את התנ"ך על הקיר במקום מפה גיאוגראפית. They're nuts! והמתנגדים אין להם כל השפעה. אפילו דין רוצה שנדחה את כל העניין עד אחרי הבחירות שלהם. ישו — הבחירות שלהם! מלחמה עם רוסיה בגלל הבחירות שלהם!"

קיסנינגר סיפר לי על ההצעה עם המג-בית היהודית המאוחדת, "גילתה לו פאט. 'אני חושבת שזה יפתור את כל הבעיה. של מי הרעיון? ההודעה שהתרומות לא ידו פטורות ממס-הכנסה תגמור את המג-בית. תעכב גם את הסיוע הכלכלי ואל

אייזנהאור והרוסים, לאחר מיבעעסיני. בתמונה נראים חיילים ישראליים כשהם מעלים באש ציוד שלא ניתן היה לפנותו לפני נסיגת כוחות צבא הגנה לישראל, לבל יפול בידי חיילי האוייב.

תשלח להם אתה פאנטומים. תראה שהם ירוצו מהר אליך."

"הה! והדמוקראטים כאן יקלפו את עוריי! היהודים ייללו שרוצחים אותם! יצלבנו אותי בטיימס סקווייר!"

"אייק עשה להם אותו דבר ב-56 ושום דבר לא קרה לו. נבחר בלי בעיות. סוף סוף הלוגי היהודי לא כליכך חוק. ואתה פועל רק כדי למנוע מלחמה אטומית." "נראה, נראה", סיים ניכסון את השיחה, וחזר לתיקיו.

הפלסטינים יחסו

אנו חוטיין

וי אשכול ביקש להפסיק לרגע את מהלך הוויכוח, כדי למסור אינפורמציה רמזאנטית:

"קיבלתי היום חוות-דעת מהיועץ לענייני הערבים. ביקשתי ממנו לחקור את יחס ערביי השטחים להסדר המוצע. הדו"ח שלו מחייב מחשבה רצינית ביותר, רבותי. 'כימעט כל הנכבדים שעימם דיבר אינם מתלהבים מהחזרת השטחים לחוסין. כנעאן אמר לו שגם אם ייסוג צה"ל, לא ישובו היחסים בין שתי הגדות לקדמותם. ג'עבריה הודיע שהוא לא ירשה אפילו לכוחות משטרה מעבר-הירדן להיכנס להר חברון. 'מקורות מודיעין סבורים, שאם תוחזר הגדה לירדן עלולה לפרוץ הפיכה נגד המלך, בשתי הגדות. ההערכה היא שאירגוני הטיור ישתלטו על הממלכה. כוחם עולה על זה של חטיבות הבדואים. חסר להם נשק כבד, ויש להניח שחילה-אוויר הירדני יפעל נגדם. אבל ההערכה היא שהם יצליחו לחסל את המלך או להכריח אותו לברוח. זה ישים קץ למישטר המלוכני. אין מניחים שפעודיה התערב לצד המלך. עמדת הצבא העיראקי תהיה נייטרלית לכל היותר. סביר שתהיה לטובת אירגוני-הטיור." "ראשי-הממשלה הפסיק את קריאת הדו"ח שבידו. הוא הסיק את משקפיו, הניח אותם על השולחן לפניו, שיפשוף את עיניו והמשיך בקול רפה:

"אנחנו נעמוד מהר מאוד בסני עובדה חדשה ששמה פלסטיין, תחת הנהגה קיצרנית."

הוא הביט סביבו בעיניו קצרות-הראייה, הרכיב שוב את משקפיו והמשיך: "במיכלול השיקולים שלנו, אבקש מהחברים להתייחס גם לשאלה של היחסים בין ישראל לבין פלסטיין כזאת."

אלון: יש להניח שהמדינות הערביות ימשיכו לתמוך בחבלנים, כפי שעשו לפני כן. אפילו מצרים — גם אם יונהג ההסדר הכפוי בינה לבינינו — תיאליך לתמוך במדינה הפלסטינית, במלחמתה בנו. בנין: אפשרות זו רק מחזקת את הצורך לעמוד איתן מול כל לחץ. הויתור הראשון למעצמות יגרוור אחריו ויתורים נוספים. ואם נסוגים מחברון — מדוע לא ידרשו מאיתנו שניסוג גם מטבריה ומבאר-שבע? כרמל: לא נוכל אפילו לטעון נגד המדינה הפלסטינית שהיא מפרה את תנאי ההסדר (המשך בעמוד 28)